

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Tasakaalus Eesti: kuidas tasakaalustada regionaalset arengut?

Sigrid Soomlais

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Regionaalarengu asekanstsler

Tallinn, 9. aprill 2025

Tasakaalustatud regionaalarengu üldised eesmärgid

„Eesti 2035“

- Avalike teenuste kättesaadavus ja eneseteostusvõimalused sõltumata elukohast
- Majandusarengu võimalused kõigis piirkondades
- Tagatud tööturu regionaalne tasakaalustatus
- Piirkondade sotsiaalmajandusliku ebavõrdsuse vähendamine.
- Piirkondlikult tasakaalustatud ruumiline areng kogu Eestis ... kus on tagatud kõigi vajadusi arvestav, kvaliteetne ja turvaline elukeskkond (ehk olenemata elukohast)

Eesti 2035

Miks on tasakaalus regionaalne areng oluline?

Efektiivsem ressursikasutus

- Kohalike ressursside parem kasutuselevõtt, väiksemad ühiskondlikud kogukulud (sh avaliku sektori teenused) ja riigi kui terviku majanduskasvu tagamine.

Ühtlasem teenuse kvaliteet

- Kui teenuste vahed lähevad väga suureks, siis suureneb inimeste vaheline ebavõrdsus ja eelkõige noorem elanikkond lahkub piirkonnast paremat elu otsima.

Võrdsemad võimalused

- Valikuvõimaluste mitmekesisus, kaasarääkimise võimalused ühiskonnaküsimuste korraldamisel ja vaesuse vältimine parandavad sotsiaalset ühtekuuluvust ja ühtsustunnet

Asutuste säilitamine

- Sellest sõltub julgeolek piirialadel, elukeskkonna üldine turvalisus. Asustuse ühtlasem jaotus vähendab äärmusi kinnisvara väärtuses, muutes eluaseme kättesaadavama ks.

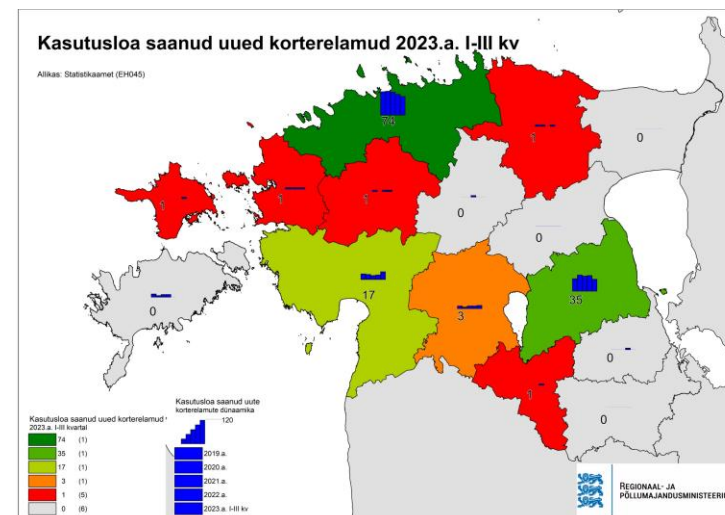
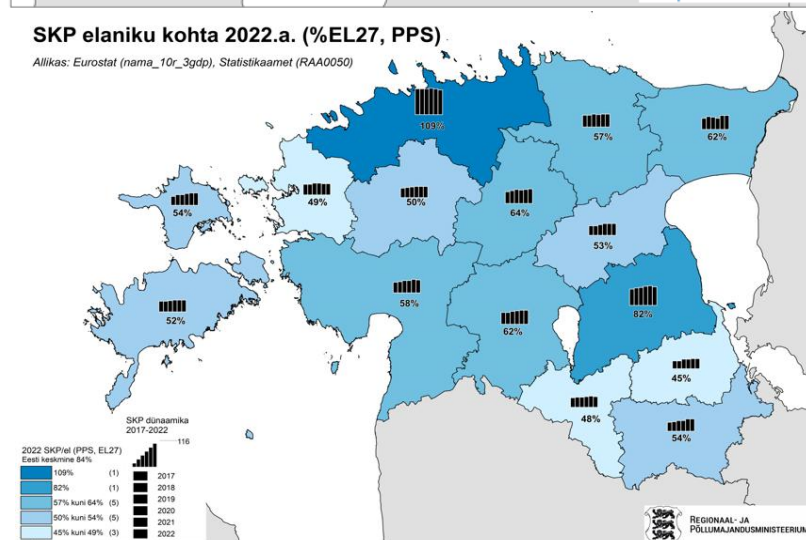
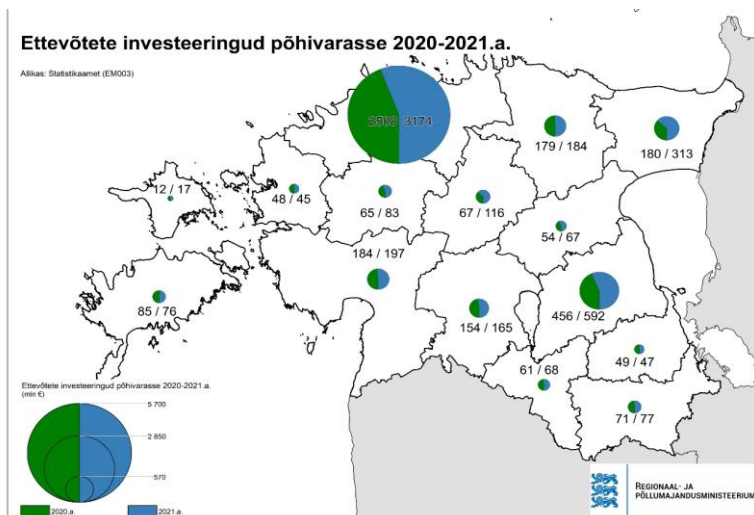
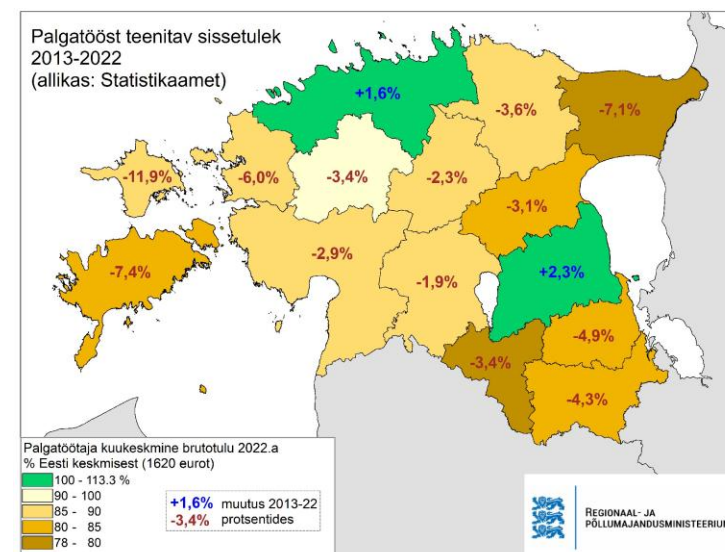
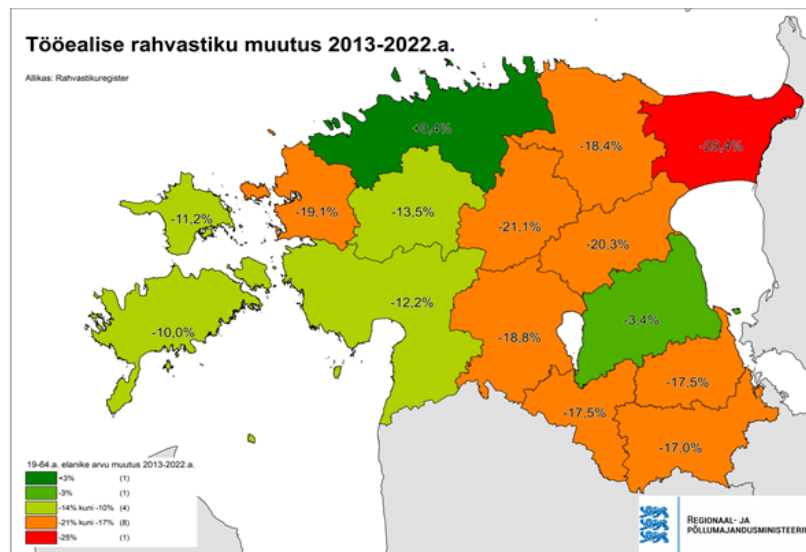
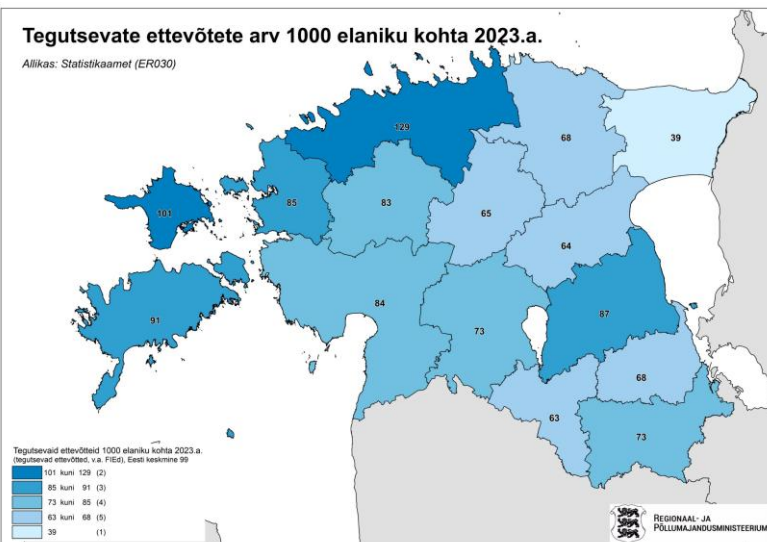
Sotsiaalsete pingete vähendamine

- Võib viia riigi ja kodanike vaheliste lõhede suurenemiseni. Kõrvalejätust tajuvates piirkondades võib kaasneda poliitiline ebastabiilsus ja usalduse kaotus riigi kui sellise vastu (*revenge of places that do not matter*).

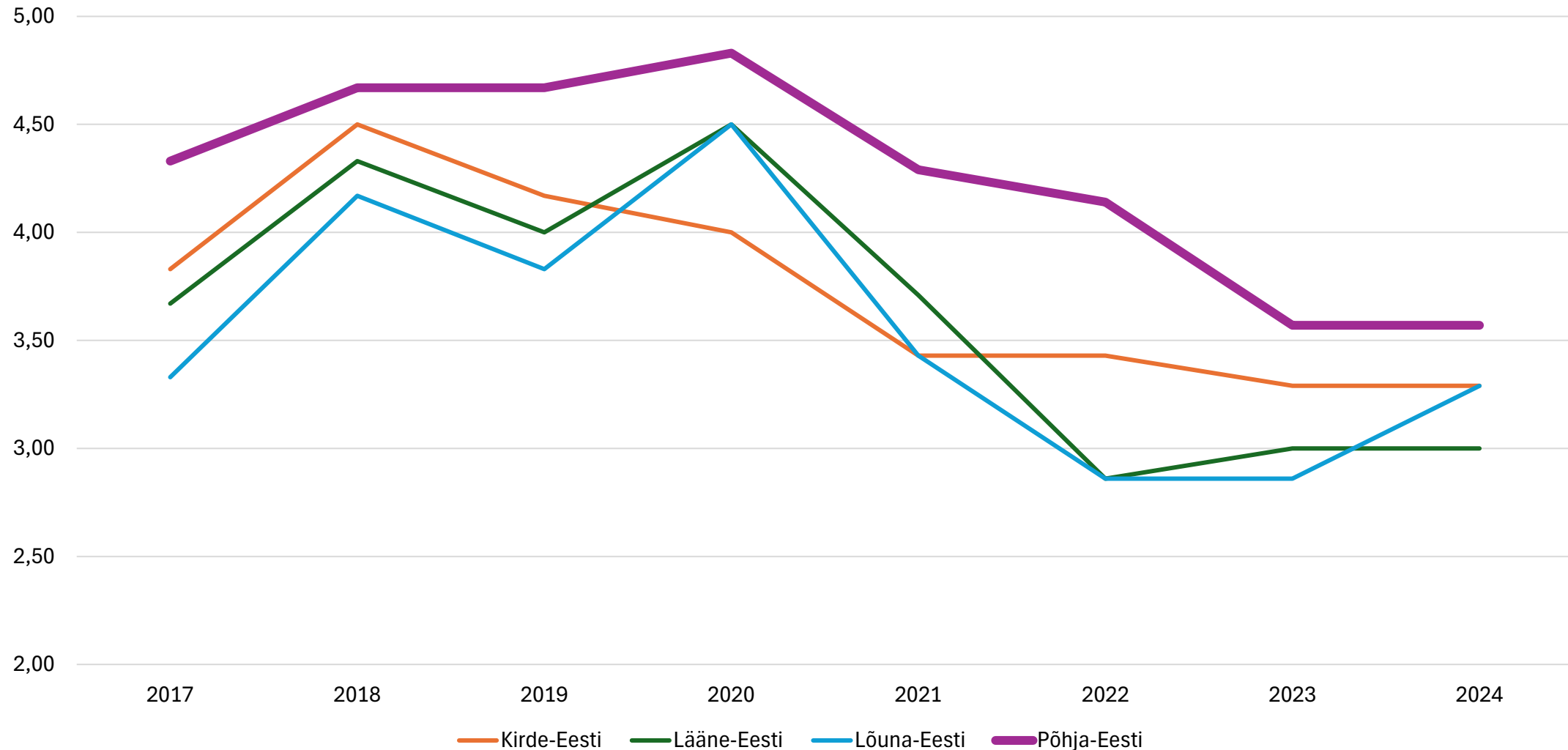
Kohaliku otsustustasandi lähedus

- Otsustustasandi kaugenemisel väheneb kodanike usaldus otsustajate vastu ning inimesed võõranduvad avalikust võimust ja vastanduvad kergemini otsustele.

Kas Eesti areng on tasakaalust väljas?

Põhja-Eesti KOVide finantsolukord on parem kui ülejäänud Eestis

Lai ja kitsas regionaalpoliitika

„Iga minister peaks olema natuke ka regionaalminister, sest kuni sellega tegutseb ainult üks minister, siis edu loota ei ole. Iga minister vastutab oma valdkonnas terve Eesti eest.“ *(majandus- ja kommunikatsiooniminister Urve Palo, LõunaLeht, 2014)*

Kuna valdav osa eelarvevahenditest ja poliitikavalikutest käib valdkonnapolitiikate kaudu, siis toimivat ja terviklikku regionaalpoliitikat saab teha ainult läbi valdkonnapolitiikate.

Lai regionaalpoliitika – riikliku tasandi poliitikate kujundamine ja rakendamine piirkondlikku mõõdet arvestavalt

Kitsas regionaalpoliitika – Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi regionaalvaldkonna tegevus regionaal – ja kohalike omavalitsuste poliitikate kujundamisel ja rakendamisel

Müüt: kõikjal ühesuguste tingimuste kehtestamine annab kõigile piirkondadele ühesugused võimalused eduks

- Vähendada poliiticate ruumipimedust – piirkondlikud erisused pildile mõõdikutes ja eesmärkides; meetmete kujundamine vastavalt piirkondade vajadustele
- Suurendada koostööd kohalike ja piirkondlike partneritega poliitikakujundamisel
- Aktiivne ja sisukas kaasärääkimine riigi olulistes piirkondliku mõjuga protsessides
- Enda piirkonna arengu osas initsiatiiv ja vastutus
- Prioriseerimine

Regionaal- ja maaelupoliitika kujundamine ja rakendamine

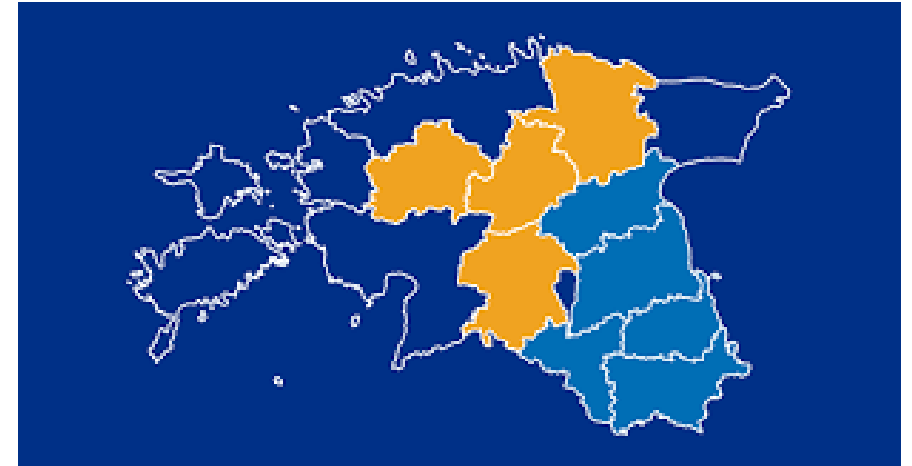
- Valdkonnapoliitikate mõjutamine: osalemine strateegiate väljatöötamisel, toetamine regionaalsete mõjudega arvestamisel strateegiates, õigusaktides, toetusmeetmetes
 - Regionaalarengu analüüs ja seire (ka Eesti 2035 regionaalsete näitajate seire)
 - Arendusvõimekuse ja koostöövõrgustike toetamine kohalikul ja regionaalsel tasandil
 - Toetusmeetmete kujundamine ja rakendamine
 - Euroopa territoriaalse koostöö arendamine ja toetamine (piiriüleste arendusväljakutsete adresseerimine)
 - Osalemine valdkonna EL-i ja OECD tööruhmade tegevuses
 - Postside korraldamine
- Kaasajastame regionaalsete mõjude hindamise süsteemi
 - Toetusmeetmete fookusseerimine ja uue rahastusperioodi ettevalmistamine
 - Arengulepete projektid
 - Postiseaduse muutmine

Kohalike omavalitsuste poliitika ja finantseerimine

- Raamistiku loomine (KOKS, KOVidega seotud maksuseadused, KOFs) omavalitsuste tõhusaks toimimiseks
 - KOVide suutlikkuse suurendamine (ühinemise soodustamine, koolitused)
 - KOVide nõustamine õigusalaselt ja finantsküsimustes
 - Valdkonnapoliitikates kaasa rääkimine seonduvalt KOV ülesannete ja finantseerimisega
 - KOIVide teenuste, kinnisvara ja finantsolukorra seire ja analüüsid
- KOKS ja KOFs eelnõud (sõltuvalt koal.läbirääkimistest)
 - Kohaliku kasu instrumentide õigusraamistik (VTK)
 - Analüüsid: finantsautonoomia; teenustasemete, teenuste kättesaadavuse ja finantsolukorra seosed; maamaksu muudatused

Riigi ja KOVide ühistegevused ja piirkondade arengu toetamine

- Valdkondade ülene tegevuste ja poliitika koordineerimine tervikvaate kujundamiseks.
- Lahendusi otsitakse koos, st kohe algusest on riik, kohalik tasand ja on ettevõtjad kaasatud.
- Suurem piirkond parandaks maakondliku ettevõtluskeskkonna arendusvõimekust ja võimalusi rahastuse kaasamiseks tulevikus.

KOVidele hetkel avatud toetusvõimalused 1

- Kohalike omavalitsuste võimestamine roheliste investeeringute tegemisel (taotlemine kuni 30.06.2025) - 5 mln €
- Kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhususe parandamine moderniseerimisfondist (tähtaeg 31.07.2025) - 45 mln €
- Kohaliku omavalitsuse üksustele liginullenergiahoonete ehitamine (tähtaeg 31.07.2025) - 25 mln €
- Maakonna arengustrateegiate elluviimise toetusmeede (jooksev) - 5 mln €

KOVidele hetkel avatud toetusvõimalused 2

- INTERREG Kesk-Läänemere programm – tavavoor (tähtaeg 30.09.2025) - 30 mln €
- INTERREG Läänemere piirkonna programm – väikeprojektide voor – väikeasulate ja maapiirkondade väljakutsete lahendamiseks (tähtaeg 08.10.2025) - 8 mln €
- INTERREG URBACT IV programm – heade linnapraktikate ülekande võrgustike taotlusvoor (juuni 2025)
- INTERREG EUROOPA programm – poliitikanõustamise, teadmiste jagamise ja võrgustike loomise platvorm, et lahendada regionaalpoliitilised väljakutsed (jooksev)
- Euroopa linnaarengu algatus – vastastikuse eksperdihinnangu koostamise taotlusvoor (tähtaeg 30.04.2025)

Ettevalmistamisel olevad taotlusvoorud

- INTERREG Läänemere piirkonna programm – platvormiprojektide voor (mai-nov 2025)
- Atraktiivse ettevõtlus- ja elukeskkonna toetusmeetme II taotlusvoor (juuni-sept 2025)
- KOV jalgratta- ja jalgteede II taotlusvoor (sügis 2025)
- Suuremahuliste KOV hoonete rekonstrueerimine (talv 2025/2026)

Aitäh!